

मात्रापित्राकृतेन स्वकृतेन वासंयहं अधिगच्छंतीति योजान ॥ १७ ॥ धात्रा प्राक्कर्मफलविभाजकेन ॥ १८ ॥ स्वस्या किंचित्करत्वादिपित्रादिपोषणे चित्तानकार्येत्याह स्वयमित्यादिना अदृढेति च्छेदः ॥ १९ ॥ २० ॥ जीवंतमिति भरणे अन्ने रक्षणे गृहादौ असमाप्तेऽप्यन्नादौ वेनं भर्तारं जीवंतमपि परित्यज्य स्वकर्मणैव यथाभार्यादिभिर्यते पश्चात्तदुभयनाशादूर्ध्वमपितथैव मरिष्यत्येवेत्यर्थः ॥ २१ ॥ यदेति मृतदेशांतरस्थं वा स्वजनं सुखितंदुःखितं वानज्ञास्य सिनाप्युपकरिष्यसि यथा एवं आत्मना इदं बोद्धव्यं मामपि मृतदेशांतरगतं पुत्रादयो न ज्ञास्यंति नोपकरिष्यंतीति ॥ २२ ॥ अत्यल्पमिदमुक्तं त्वयि मृते वा जीविते वा जनः पुत्रादिः

भोजनाच्छादने चैव मात्रापित्राच संग्रहं ॥ स्वकृतेनाधिगच्छंति लोकैनास्य कृतं पुरा ॥ १७ ॥ धात्रा विहितभक्ष्याणि सर्वभूतानि मेदिनी ॥ लोके विपरिधावंति रक्षितानि स्वकर्मभिः ॥ १८ ॥ स्वयं मृत्युपिडभूतस्य परतंत्रस्य सर्वदा ॥ को हेतुः स्वजनं पोषुरक्षितुं वाऽदृढात्मनः ॥ १९ ॥ स्वजनं हि यदा मृत्युर्हृत्यैव तव पश्यतः ॥ कृते पियले महति तत्र बोद्धव्यमात्मना ॥ २० ॥ जीवंतमपि चैवं भरणे रक्षणे तथा ॥ असमाप्ते परित्यज्य पश्चादपि मरिष्यसि ॥ २१ ॥ यदा मृतं च स्वजनं न ज्ञास्यसि कदाचन ॥ सुखितंदुःखितं वापि ननु बोद्धव्यमात्मना ॥ २२ ॥ मृते वा त्वयि जीवे वा यदा भोक्ष्यति वै जनः ॥ स्वरुतं ननु बुद्ध्वैव कर्तव्यं हितमात्मनः ॥ २३ ॥ एवं विजानन् लोकैस्मिन्कः कस्येत्यभिनिश्चितः ॥ मोक्षे निवेशय मनो भूयश्चाप्युपधारय ॥ २४ ॥ क्षुत्पिपासादयो भावा जिता यस्येह देहिनः ॥ क्रोधोलोभस्तथामोहः स त्ववान्मुक्तएव सः ॥ २५ ॥ द्यूते पाने तथा स्त्रीषु मृगयायां च यो नरः ॥ न प्रमाद्यति संमोहात्सततं मुक्तएव सः ॥ २६ ॥ दिवसे दिवसे नामरात्रौ रात्रौ पुमान्सदा ॥ भोक्तव्यमिति यः खिन्नो दोषबुद्धिः स उच्यते ॥ २७ ॥ आत्मभावं तथा स्त्रीषु मुक्तमेव पुनः पुनः ॥ यः पश्यति सदा युक्तो यथा वन्मुक्तएव सः ॥ २८ ॥ संभवं च विनाशं च भूतानां चेष्टितं तथा ॥ यस्तत्त्वतो विजानाति लोकैस्मिन्मुक्तएव सः ॥ २९ ॥ प्रस्थं वाहसहस्रेषु यात्रार्थं चैव कोटिषु ॥ प्रासादे मंचकं स्थानं यः पश्यति स मुच्यते ॥ ३० ॥

स्वकृतं जरारोगादिकं भोक्ष्यति त्वंचनतद्वूरीकृतं शक्रोषि एव मन्ये पितवेति बुद्ध्वा ॥ २३ ॥ यस्य देहिनः येन पुंसां सत्वान् सत्वाधिकः ॥ २५ ॥ द्यूते इत्यादयः सामीप्ये सप्तम्यः न प्रमाद्यति आत्मानं विस्तृत्य तत्राभिनिविष्टो न भवति ॥ २६ ॥ कियत्पत्यहं भोक्तव्यं कियत्पतिरात्रं भोक्तव्यमिति यो भोगात्खिन्नः ॥ २७ ॥ आत्मेति आत्मभावं चित्तस्य स्वभावं स्त्रीषु विषयभूतासु मुक्तं लयभिलाषा द्याहृतं सक्तमिति पाठे सक्तं संगतं भावे निष्ठा आत्मनो भवनं भावो जन्म स्त्रीसंगं जन्मे हेतुत्वेन यः पश्यतीत्यर्थः युक्तः सावधानः ॥ २८ ॥ संभवमिति जन्म मरणजीवनच्छेदो मुच्यत इत्यर्थः ॥ २९ ॥ बाहः धान्यपूर्णं शकटं स हस्तेषु कोटिष्विति समानाधिकरणं प्रस्थं पुरुषाहारपरिमितं धान्यं यद्वा पंचचकणालको माषस्तेषां पलं तानि सार्धं त्रयोदशप्रस्थः प्रस्थशतमाढकस्ते शतद्वयद्रोणः कुंभस्ते दशते दशबाह इति यात्रार्थं देहव्यवहारार्थं अधिकसंपहो व्यवर्थ इति यः पश्यति ॥ ३० ॥